

समयः संवत्सरः ॥ २ ॥ संभावना कीचकवत् अथमपिममजयकर्त्ता भविष्यतीत्येवंरूपां ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ मानेशुः नाशं अदर्शनं दूरे इति यावत् मागच्छेयुः ॥ ९ ॥ तनुत्राणिकवचानि ॥ १० ॥ मानुमंतिदीप्यमानानि वज्राय सं अशानिलोहं यद्वावज्जवदच्छेद्यमभेद्यं च यदयः भाषायां पोलाद इति संक्षिप्तं तद्वज्राय सं तन्मयोगर्भतः कवचं तेन सहितं सवज्राय सगर्भं पाठांतरे संनाहाय सज्जीभावाय सगर्भं स कंकटकं

अपरे दिवसे सर्वे राजन्संभूय कौरवाः ॥ अष्टम्यां तेन्यगृहं तगोकुलानि सहस्रशः ॥ २७ ॥ इति श्रीमहाभारते विराटपर्वणि गोहरणपर्वणि दक्षिणगोत्रहेसु शर्मा दियाने त्रिशोऽध्यायः ॥ ३० ॥ ॥ ६३ ॥ वैशंपायन उवाच ततस्तेषां महाराज तत्रैवामिततेजसां ॥ छद्मलिंगप्रविष्टानां पांडवानां महात्मनां ॥ १ ॥ व्यती तः समयः सम्यग्वसतां वै पुरोत्तमे ॥ कुर्वतां तस्य कर्माणि विराटस्य महीपते ॥ २ ॥ कीचके तु हते राजा विराटः परवीरहा ॥ परां संभावनां च क्रेकुंती पुत्रे युधिष्ठिरे ॥ ३ ॥ ततस्त्रयोदशस्यां ते तस्य वर्षस्य भारत ॥ सुशर्मणा गृहीतं तद्रोधनं तरसा बहु ॥ ४ ॥ ततो जवेन महता गोपः पुरमथाव्रजत् ॥ सदृष्ट्वा मत्स्यराजं चरथात्प्रस्कं द्यकुंडली ॥ ५ ॥ शूरैः परिवृतं योधैः कुंडलांगदधारिभिः ॥ संवृतं मंत्रिभिः सार्द्धं पांडवैश्च महात्मभिः ॥ ६ ॥ तं सभायां महाराजमासीनं राष्ट्रवर्द्धनं ॥ सोऽब्रवीदुपसं गम्य विराटं प्रणतस्तदा ॥ ७ ॥ अस्मान्युधिविनिर्जित्य परिभूय सर्वां धवान् ॥ गवां शतसहस्राणि त्रिगर्त्ताः कालयंतिते ॥ ८ ॥ तान्परीप्सस्वराजेंद्रमानेशुः पशव स्तव ॥ तच्छ्रुत्वा नृपतिः सेनां मत्स्यानां समयोजयत् ॥ ९ ॥ रथनागाश्च कलिलां पत्तिध्वजसमाकुलां ॥ राजानो राजपुत्राश्च तनुत्राण्यथ भेजिरे ॥ १० ॥ भानु मंतिविचित्राणि शूरसेव्यानि भागशः ॥ सवज्राय सगर्भं तु कवचं तत्र कांचनं ॥ ११ ॥ विराटस्य प्रियो भ्राता शतानीको भ्यहारयत् ॥ सर्वपारसवं वर्म कल्याणप टलं दृढं ॥ १२ ॥ शतानीकादवरजो मदिराक्षो भ्यहारयत् ॥ शतसूर्यं शतावर्त्तं शतविंदुशताक्षिमत् ॥ १३ ॥ अभेद्यकल्पं मत्स्यानां राजा कवचमाहरत् ॥ उत्से धेयस्य पद्मानि शतं सौगंधिकानि च ॥ १४ ॥ सुवर्णपृष्ठं सूर्याभं सूर्यदत्तो भ्यहारयत् ॥ दृढमायसगर्भं च श्वेतं वर्म शताक्षिमत् ॥ १५ ॥

गर्भो भूणेऽर्भके कुक्षौ संधौ पमसंकटके इति नानार्थः बज्रं स्याद्धीरके पवाविति च ॥ ११ ॥ अभ्यहारयत् बंधं पारसं सर्वपरान्मुनोति पीडयति मुवति क्षिपति धापरं सर्वं ऋदीरप् स्वार्थे तद्धितः पारसवंशं सर्वपारसवं सर्वशस्त्रसहमित्यर्थः कल्याणपटलं सुवर्णपत्राच्छादितं कल्याणमक्षये स्वर्णे इति विश्वः ॥ १२ ॥ आवर्त्तते पुनः पुनर्म्लान्ति बिलसतीति योगात् चंद्रः पद्मं वा बिंदुः सूक्ष्मचक्रं अक्षिनेत्राकारं चक्रं ॥ १३ ॥ उत्सेधे उच्छ्राये संपूर्णे विस्तारे कल्हारजातीयानि शतं पद्मानि पंचस्थानि विष्टानि एवं विशालमित्यर्थः ॥ १४ ॥ १५ ॥

विराटस्य मुनो ज्येष्ठो वीरः शस्त्राभ्यहारयत् ॥ शतशश्च तनुत्राण्यथास्वते महारथाः ॥ १६ ॥ योत्स्यमाना अनर्त्यतदेव रूपाः प्रहारिणः ॥ सुपस्करेषु शुभेषु महस्तु च महारथाः ॥ १७ ॥ यथाकांचनसमाहामूरयेष्वश्वानमयोजयन् ॥ सूर्यचंद्रप्रतीकाशोरये दिव्ये हिरण्मये ॥ १८ ॥ महानुभावी मत्स्यस्य ध्वज उच्छिन्नयेतदा ॥ अ यान्यां विविधाकारान् ध्वजान् हेमपरिष्कृतान् ॥ १९ ॥ यथास्वं क्षत्रियाः शूरारथेषु समयोजयन् ॥ अथ मत्स्यो ब्रवीद्राजा शतानीकं जघन्यकं ॥ २० ॥ कंकबलुव गोपालादामग्रं विश्ववीर्यवान् ॥ युद्धे युरिति मेघद्विर्वर्तते नात्र संशयः ॥ २१ ॥ एतेषां मपि द्वीयं तारुण्यं भवति ॥ २२ ॥ कंकबलुव